

FINANCIËLE SITUATIE

13 mei 2024

Marco Bennink
portefeuillehouder
financien

Alwin Pauptit
concerncontroller

gemeente
Oude IJsselstreek

Disclaimer

Alle informatie in deze presentatie is in concept en onder voorbehoud van besluitvorming college en accountantscontrole op de jaarrekening

Concept jaarrekening 2023 Concept voorjaarsnota 2025

Jaarstukken 2023 – kengetallen

Financiële positie is goed

Risico's nemen wel toe, weerstandsvermogen daalt hierdoor

Structurele exploitatieruimte staat onder druk

Weerstandscapaciteit (bedrag x € 1.000)	jrek 2021	jrek 2022	begr 2024	jrek 2023
a. Begrotingsruimte (post onvoorzien)	49	49	49	49
b. Algemene reserves (na resultaatbestemming)	24.918	26.869	26.382	26.718
c. Stille reserves	1.000	1.000	1.000	1.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	25.967	27.918	27.431	27.767
Risico's	7.057	8.001	9.852	12.501
Weerstandsvermogen (weerst.cap. / risico's)	368%	349%	278%	222%

Kengetallen	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2021	2022	2024	2023
1a Netto schuldquote	92,20%	85,70%	118,90%	79,60%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd	82,96%	77,20%	109,60%	71,60%
2 Solvabiliteitsratio	19,62%	22,70%	15,90%	21,00%
3 Grondexploitatie	7,01%	6,20%	16,60%	2,50%
4 Structurele exploitatieruimte	1,40%	1,30%	0,65%	-2,00%
5 Belastingcapaciteit	97,21%	93,30%	96,70%	88,20%
6 Weerstandsvermogen	368,00%	349,00%	278,00%	222,00%

Signaleringswaarden jrek 2023		
Categorie A	Categorie B	Categorie C
<90%	90-130%	>130%
<90%	90-130%	>130%
>50%	20-50%	<20%
<20%	20-35%	>35%
Jrek >0%	Jrek >0%	Jrek <0%
<95%	95-105%	>105%
>100%	80-100%	<80%

Beginstand voorjaarsnota 2025

Totaaloverzicht	2025	2026	2027	2028
Saldo baten/lasten begroting 2024-2027	0,8	-6,9	-7,4	-7,4
Reservemutaties	0,1	0,6	-0,1	-0,1
Begroting 2024-2027	0,8	-6,3	-7,4	-7,4
Reeds bekende mutaties	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering - septembercirculaire 2023	0,9	0,8	2,1	2,1
Algemene uitkering - decembercirculaire 2023	0,0	0,0	0,0	0,0
Algemene uitkering - taakmutaties	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
CAO 2024 (akkoord december 2023)	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Totaal	0,3	0,2	1,5	1,5
Startsaldo	1,1	-6,1	-5,9	-5,9

x € 1 mln

Uitgangspunten voorjaarsnota

Hoofdpijn financieel

- Een sluitende begroting voor 2025
- Na 2026 onzeker, bewust voorbereiden, maar geen paniek
- Woonlastenstijging maximaal 3%
- Weerstandsvermogen ratio minimaal 2,0 (200%)

Algemeen

- Wat we gestart zijn; eerst afmaken
- Goed nadenken over basis (= sober) en plus
- Kritisch kijken naar niet benutte middelen, anders inzetten
- Geen nieuw beleid, tenzij ... (goede reden / verplicht wettelijk)

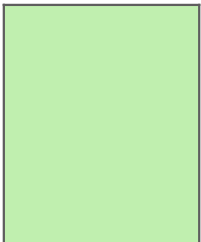
Investeringsen

- Kritisch kijken wat gaan we echt doen, wat uitstellen of financieel faseren
- Geen p.m. posten, eerst besluit raad
- Rentelast 3,5% rentelast voor nieuwe investeringen

Voorstellenlijst voorjaarsnota

Ambtelijke lijst voorstellen, ter keuze aan college voorgelegd

 Grijs = opnemen, Algemene uitkering + CAO reeds bekend

 Groen = opnemen, onvermijdelijk of bestaand beleid

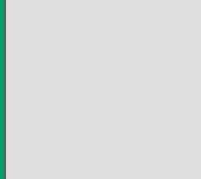
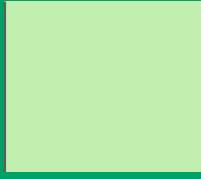

 Oranje = in principe niet opnemen

 Rood = niet opnemen

Eerste concept 23 april 2024

Tweede concept 14 mei 2024

Definitief 21 mei 2024

	2025	2026	2027	2028
	0,25	0,20	1,50	1,50
	-1,07	-1,44	-1,40	-1,40
	0,13	-0,10	-0,09	-0,13
	-0,13	-1,34	-1,82	-2,14
T	-0,82	-2,68	-1,81	-2,17

Concept stand van zaken (na eerste concept 23/4)

Begroting 2024-2027	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	-0,27	0,59	-0,06	-0,06
Structureel	1,12	-6,92	-7,38	-7,38
Totaal saldo	0,85	-6,33	-7,44	-7,44
Voorstellen "grijs" + "groen"	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	0,04	-0,05	0,00	0,00
Structureel	-0,86	-1,19	0,10	0,09
Totaal saldo	-0,82	-1,24	0,10	0,09
Concept voorjaarsnota 2025	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	-0,23	0,54	-0,06	-0,06
Structureel	0,26	-8,11	-7,28	-7,29
Totaal saldo	0,03	-7,57	-7,34	-7,35

x € 1 mln

Landelijke ontwikkelingen

Algemene uitkering

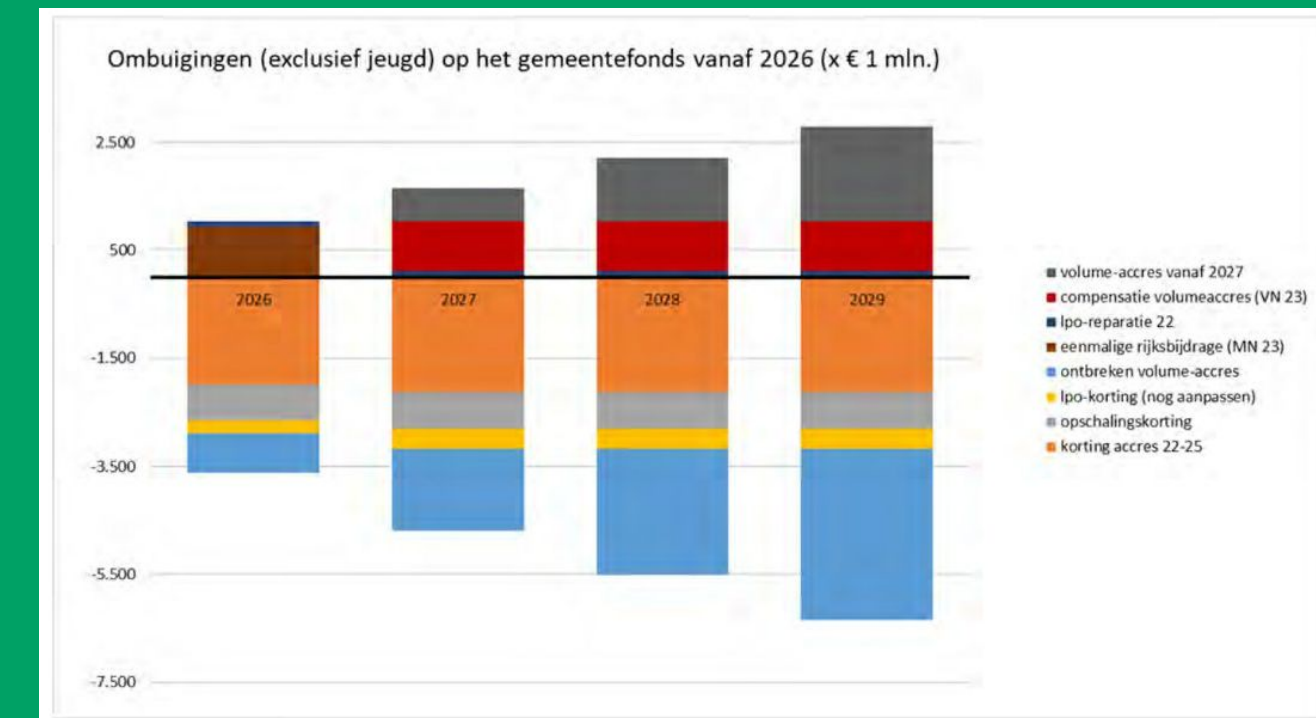
Coalitieakkoord 2021

Om een stabielere financiering voor de medeoverheden te realiseren en hun autonomie te vergroten, wordt in de komende jaren een nieuwe financieringssysteem voor de periode na 2025 uitgewerkt, waarbij de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken.

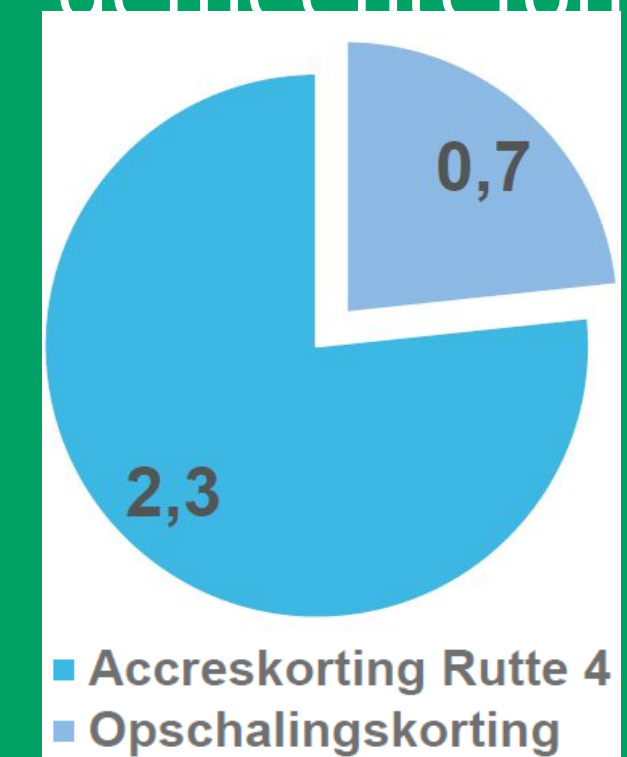
Consequenties voor gemeenten

- Gemiddeld zo'n 8% minder middelen (varieert van 5-10%)
- Groot deel begroting ligt vast, dus aandeel op vrije ruimte veel groter dan 8%
- Voor Oude IJsselstreek gaat het om ongeveer € 6 miljoen

Begroting 2024-2027	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	-0,27	0,59	-0,06	-0,06
Structureel	1,12	-6,92	-7,38	-7,38
Totaal saldo	0,85	-6,33	-7,44	-7,44

Vertaald in € 3 miljard korting op gemeentefonds

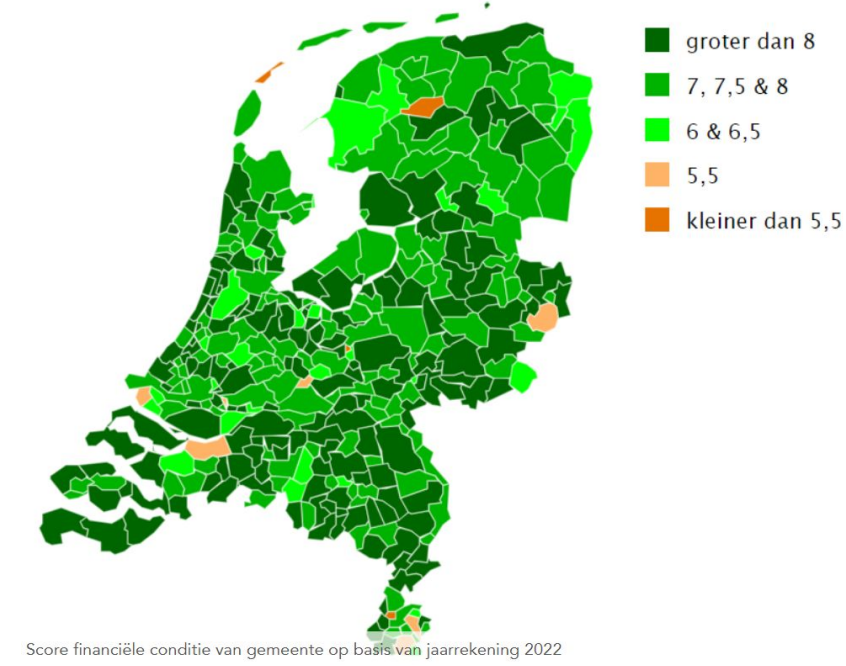
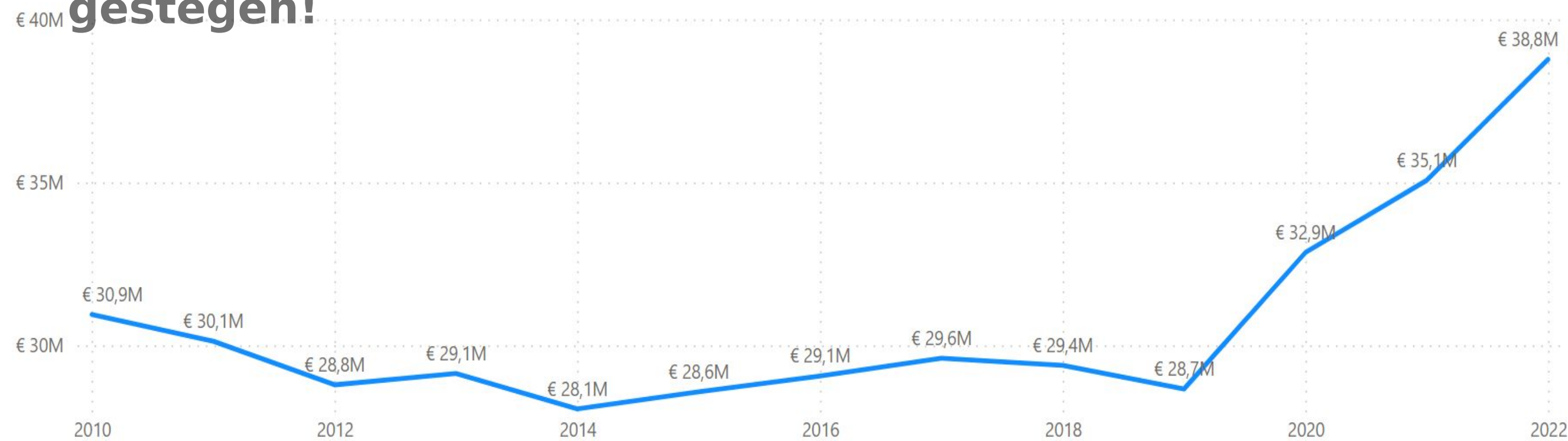
Ontwikkelingen (1)

- **ALV's 2023:** inzet op herstel accres 2026, schrappen opschalingskorting, toereikende en stabiele indexering gemeentefonds voor loon/prijsstijging en stijging zorgvraag, geen nieuwe kortingen, minder SPUK's en goede interbestuurlijke afspraken
- **BOFv:** notitie incidenteel/structureel, doorpraten BBP-systematiek,
- **Sinds advies RRR 2021** weinig gebeurd om verhoudingen te voorbereiding voorjaarsnota/afschaffen opschalingskorting, herstellen:
 - Jeugdzorg korting
 - conflicten zijn blijven bestaan of niet opgelost (indexatie, ravijnjaar, jeugdzorg)
 - urgentie rond wonen, natuur, landbouw, infra, bestaanszekerheid, asiel, etc.
 - patroon: politieke problemen worden bestuurlijk weggeorganiseerd, bestuurlijke problemen worden in de FV weggeorganiseerd. Tot het spaak loopt
- Meer geld is niet de oplossing voor problemen in financiële verhoudingen, het gaat om **balans tussen taken, organisatie, bevoegdheden en bekostiging**
- Advies RRR opnieuw: maak **fundamentele keuzes**, leg **spelregels indexering** vast, breng **bekostiging medebewind** op orde, saneer in **wildgroei spuk's**

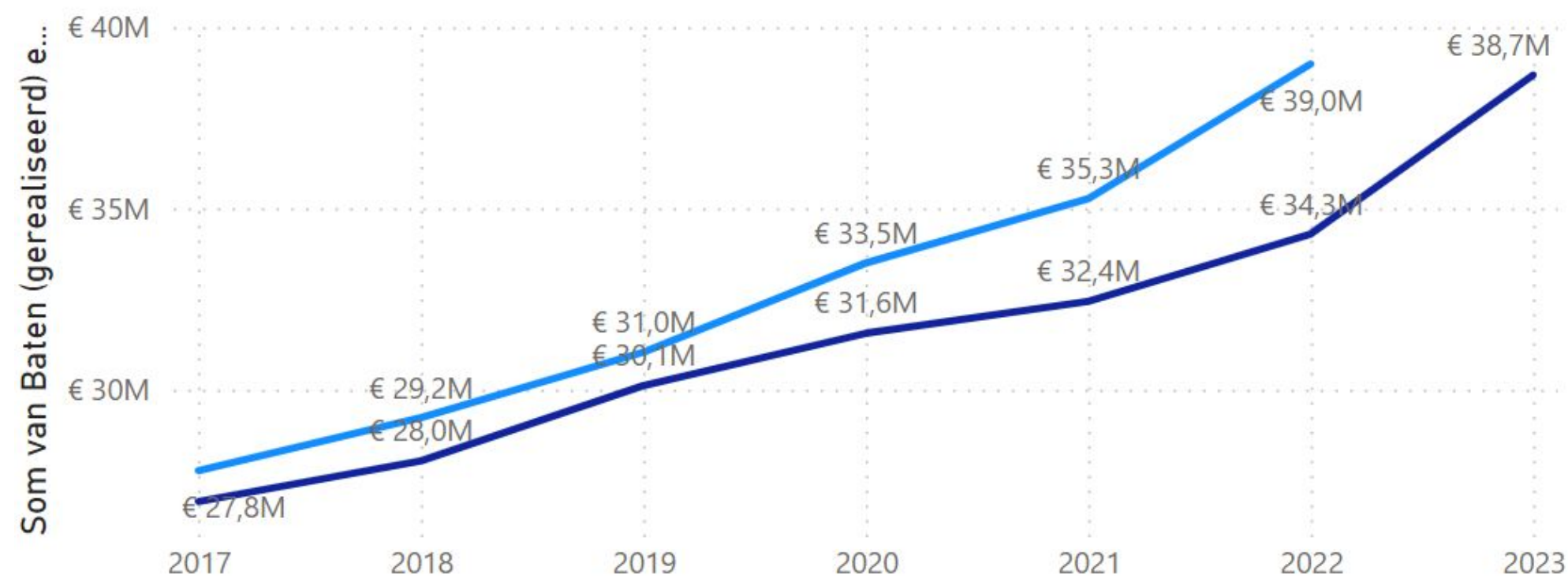
Ontwikkelingen (2)

Gemeenten worden steeds rijker, vermogen in 3 jaar tijd met 10 miljard gestegen!

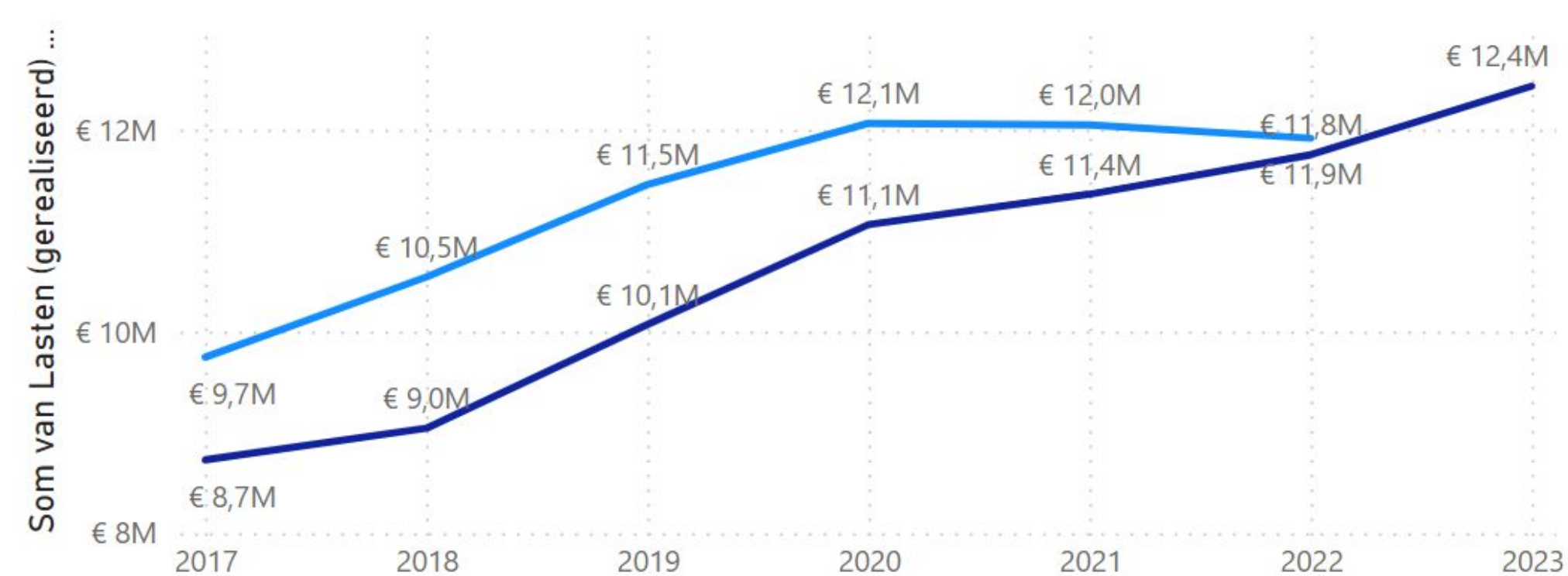
Baten stijgen sneller dan lasten, hoe erg is ravijnjaar **werkelijk?**

● Som van Baten (gerealiseerd) ● Som van Baten (begroot)

Sociaal domein: lasten jeugdzorg/wmo stabiliseren:

● Som van Lasten (gerealiseerd) ● Som van Lasten (begroot)

Advies: focus op wendbaarheid (flexibiliteit/aanpassingsvermogen) en minder op weerbaarheid (weerstandsvormogen)

Ontwikkelingen (3)

Inzet eigen vermogen (weerstandscapaciteit) als dekking

- Bestaand: vormen van bestemmingsreserves voor investeringen ter dekking van de structurele kapitaallasten (bestaand)
- Nieuw (notitie incidenteel/structureel): het surplus in de algemene reserve (wat niet nodig is voor afdekken risico's) aanwenden voor structurele exploitatielasten (max 10%, mits solvabiliteit groter/gelijk is en blijft aan 20%)

Voorjaarsnota Rijk 2024

- Opschalingskorting afgeschaft a € 675 miljoen
= voor OUIJ circa € 1,3 miljoen
- Maar ook invoering nieuwe bekostiging (BBP) systematiek 1 jaar vervroegd, maar compensatie pas vanaf 2026; lijkt dus op ravijn 1 jaar eerder (!)
- Daarnaast ook e.e.a. rond extra compensatie WMO en index
- Erg ingewikkeld, experts wagen zich nog niet aan doorrekening, meicirculaire

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Vergaderjaar 2023–2024

36 550 Voorjaarsnota 2024

Ontwikkelingen (4)

Begrotingsadvies VNG

1. Voer gesprek met gemeenteraad over effect tekort € 3 miljard (= € 6 mln OUIJ)
2. Bereid ombuigingen 2026 voor, maar voer ze niet door
3. Presenteer gevolgen daarvan in expliciet onderdeel in voorjaarsnota -ook als signaal naar onderhandelende partijen- en bezuinig daarbij vooral op medebewindstaken

VNG komt nog met aanvullend advies na meicirculaire of regeerakkoord

Kabinetsformatie 2024

...

Reflectie en overwegingen

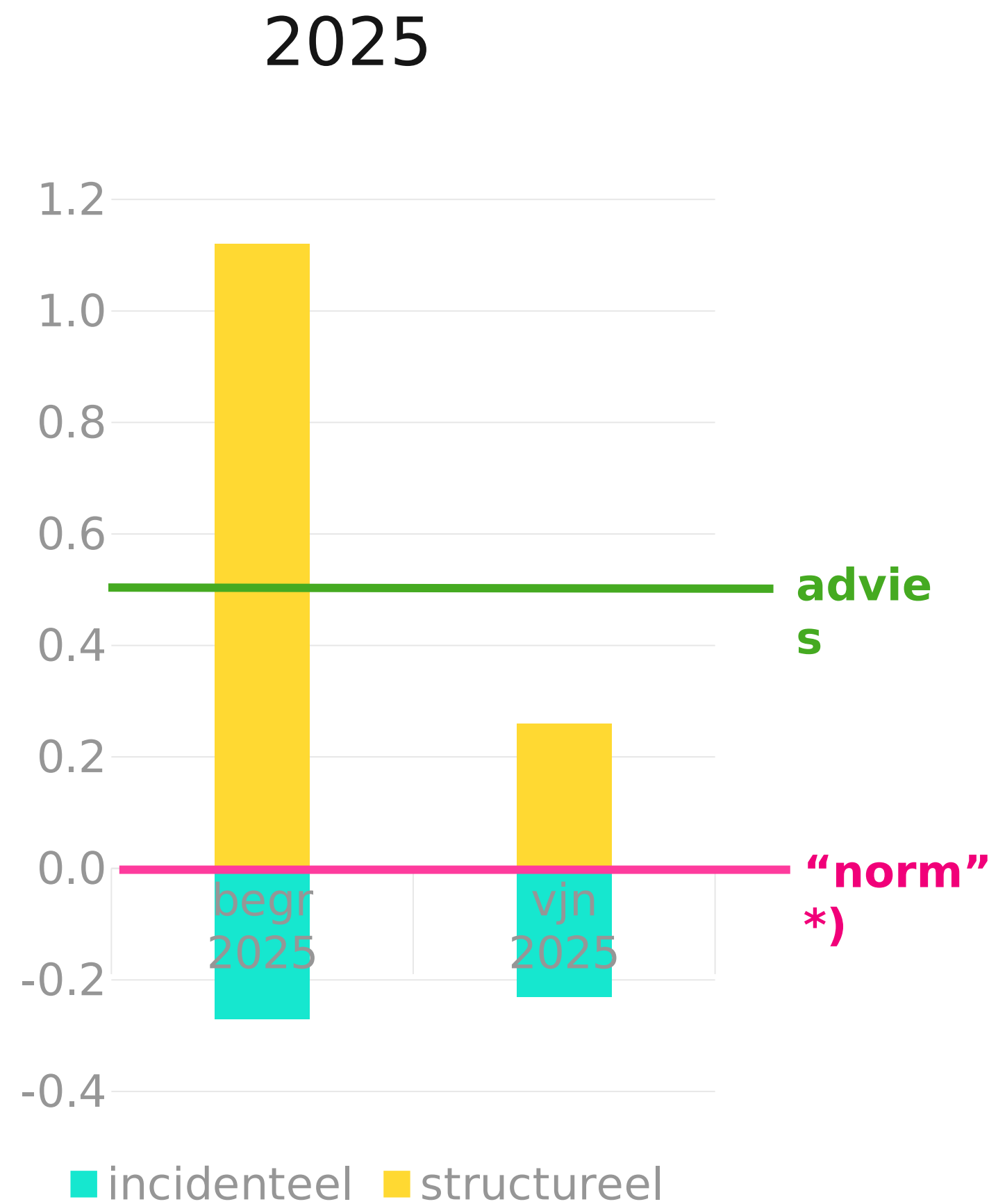
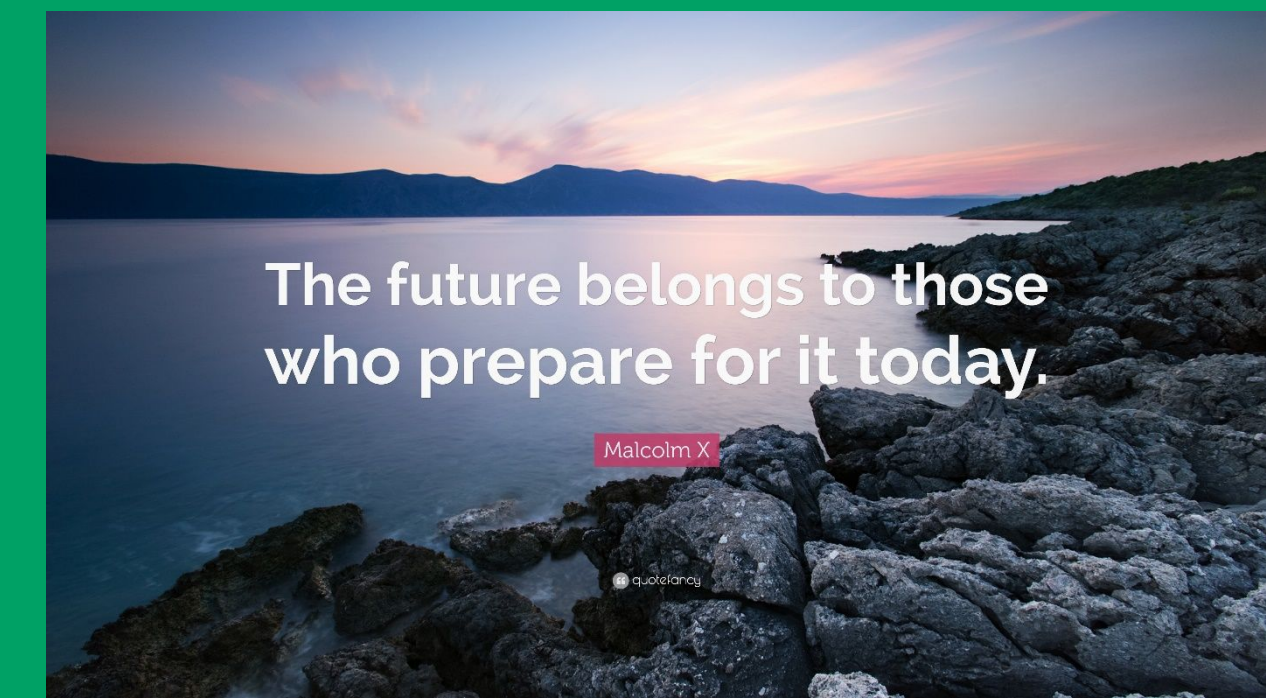
Kanttekeningen voorjaarsnota

Concept voorjaarsnota 2025	2025	2026	2027	2028
Incidenteel	-0,23	0,54	-0,06	-0,06
Structureel	0,26	-8,11	-7,28	-7,29
Totaal saldo	0,03	-7,57	-7,34	-7,35

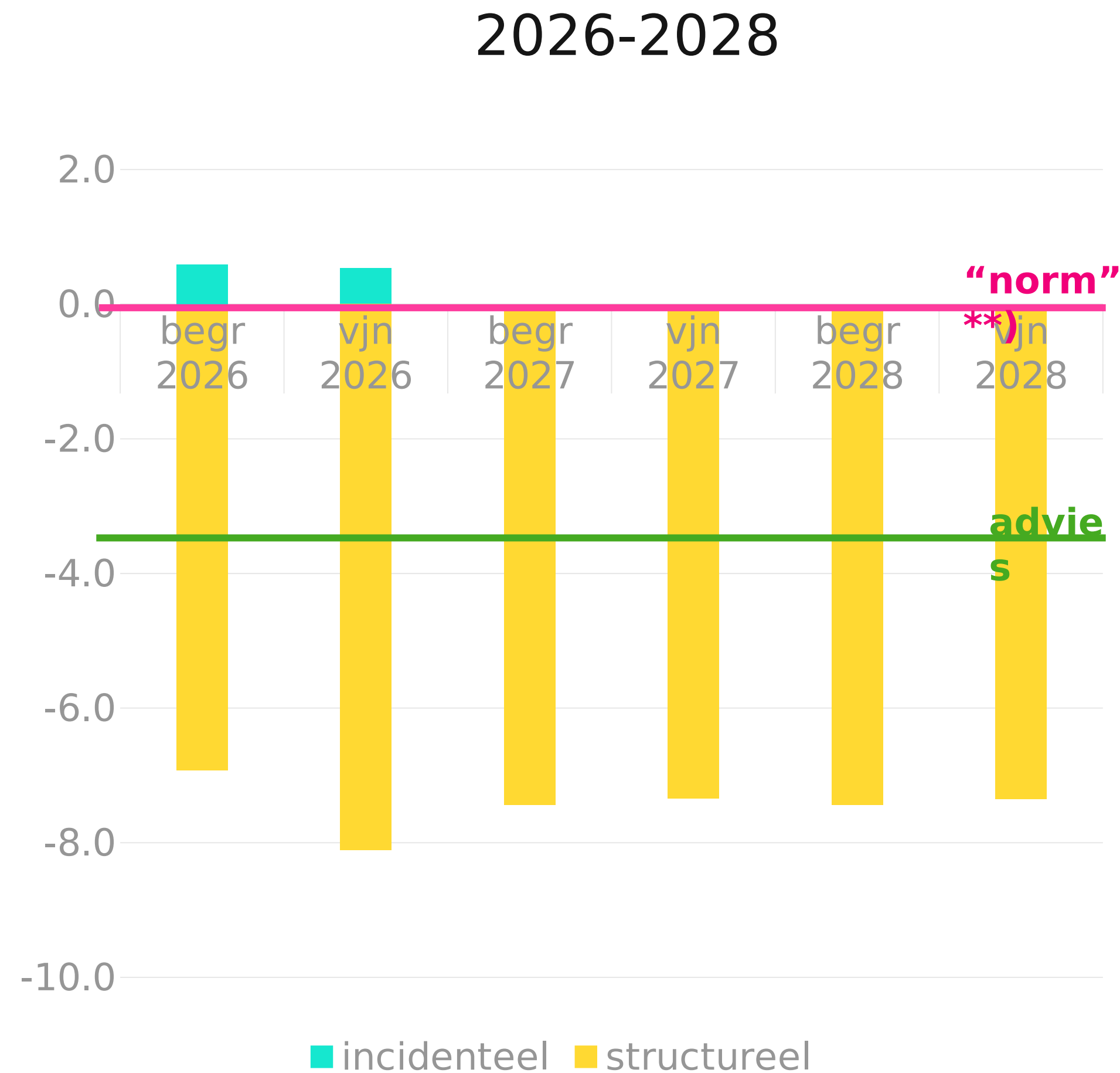
1. Uit begroting 2024 (bespreking sept 2023): **Renteomslag** 2,02% is voor komende jaren bij huidige renteniveaus van >3,5% niet realistisch, risico van meerdere miljoenen bij herfinanciering (die nodig is bij huidige investeringsbegroting). Dit speelt nog steeds, de hogere rekenrente is nu nog niet verwerkt in deze concept-cijfers.
2. In huidige cijfers zit verhoging afvalstoffenheffing 2025 met dekking reserve, vanaf 2026 terug naar oude niveau. Hierin zit wel risico op mogelijke **stijging woonlasten**. Terugbrengen tot max 3% betekent mogelijk dempen OZB, dat is nu nog niet verwerkt in cijfers.
3. VJN opgesteld op constante prijzen; **indexeringen** volgen in begroting en daar staat compensatie Rijk via meicirculaire tegenover. Reel risico dat die compensatie onvoldoende is.
4. Rijk voert aanpassing bekostiging o.b.v. BBP al vanaf 2025 door. Dat leidt tot nadeel, gemeenten worden voor 2026 t/m 2029 daarvoor gecompenseerd. Voor 2025 niet, Rijk vind dat gemeenten dit zelf wel kunnen opvangen (**ravijnjaar wordt feitelijk vervroegd**).
5. **Opschalingskorting** schrapping is pas **vanaf 2026**, dus voor 2025 geen effect.
6. De € 3 miljard korting op gemeentefonds voor 2026 komt neer op zo'n € 6 mln voor gemeente van 40.000 inwoners. Het **meerdere tekort** is daarmee **niet** direct het **Rijk** aan te rekenen. Inmiddels bekend dat opschalingskorting geschrapt wordt, dat betekent voor ons zo'n € 1,3 miljoen voordeel. Mogelijk komt er nog een aanvullend

Advies als concerncontroller

***) vanuit toezicht provincie, die geldt echter pas bij de begroting 2025, dus niet al bij voorjaarsnota**

*****) vanuit toezicht provincie: zolang 2025 structureel sluitend is, geldt er geen norm voor de andere jaren, dus dit is vooral pro forma. Als 2025 niet sluitend is, dan moet tenminste het laatste jaar (2028) structureel sluitend zijn. Daarnaast is er intern een norm vanuit de begrotingsdoctrine om alle jaren sluitend te hebben, maar dat is vorig jaar al losgelaten**

Aantal grotere risico's nog niet verwerkt + reken niet zomaar op (grote) compensatie Rijk
Daarom advies:
1) streef naar (min.) € 0,5 miljoen positief voor 2025
2) streef naar (max.) € 3,0 miljoen negatief voor 2026 e.v.
3) voer dit niet al door maar neem hoofdlijnen/denkrichtingen op: wat/waar/hoe qua beleid rigoureuus anders (incl. doorrekening)?
4) ga geen grote structurele (nieuwe) verplichtingen aan en schuif waar mogelijk grote investeringen aantal jaar door (in verwachting lagere rente)

Bestuurlijke keuzes en dilemma's

Overwegingen/keuzes	Vragen/dilemma's
Geen paniek, niet nu al allemaal bezuinigen doorvoeren, ravijnjaar is nog niet zeker en dan geldt dat pas vanaf 2026.	Hoe zorgen we wel voor sense of urgency en sorteren we voor op het in hoofdlijnen denkrichtingen opnemen?
Bij keuzes: geen kaasschaaf maar op aantal grote dossiers dingen écht rigoureuus anders doen	Op welke onderdelen?
Goed en kritisch kijken naar investeringsagenda: wat kun je zonder meer aantal jaren doorschuiven tot moment dat rente lager is	Welke keuze maken we daar in, welke investeringen voorlopig niet?
Begroting op orde maken maar niet ten koste van alles; waar wil je uiteindelijk op termijn staan, wat zijn de gamechangers van existentiële aard, (speerpunten: economie, woningbouw, gemeenschapszin, bestaanszekerheid) die je <u>nu</u> wilt oppakken en wat kan ook later.	Wat voor gemeente willen we zijn?
VNG advies teruggeven medebewindtaken (welke?) volgen.	VNG weet desgevraagd zelf niet wat de medebewindtaken dan eigenlijk zijn, dus welke gaat het dan allemaal om? Hoe voorkomen we dat kwetsbaren dan niet juist de dupe worden?

Bedrag van € 3 tot € 6 miljoen
bezuinigen/ombuigen is makkelijker gezegd dan gedaan

Eventueel denken aan inkomstenverhoging kan ook, met besef dat:

- Leges/heffingen e.d. zijn gemaximeerd tot 100% kosten
- Opbrengst OBZ 2023 is totaal circa € 9 miljoen, dus 1% verhoging = € 90.000 extra opbrengst)

Vervolg

Mogelijke vervolgaanpak

- In deze voorjaarsnota belangrijke stappen, met als doel 2025 sluitend
- Meerjarig nu nog geen oplossing, wat te doen blijft lastig want is allemaal erg onzeker
- Gesprek/input raad – hoofdlijnen/denkrichtingen
- Mogelijkheden verkennen en uitwerken tot eind 2024/begin 2025, ter voorbereiding op eventuele keuzes bij voorjaarsnota 2026 en begroting 2026

"In any moment of decision, the best thing you can do is the right thing, the next best thing you can do is the wrong thing, and the worst thing you can do is nothing." Theodore Roosevelt